

Боева С.Ю., доц.

КАФЕДРА ІСТОРІЇ НТУУ «КПІ»: ЛЮДИ, ФАКТИ, ПОДІЇ
(ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД – ДО СЕРЕДИНИ 80-Х РОКІВ ХХ СТ.)

Дана стаття – одна з перших спроб звернутися до витоків кафедри, на основі архівних матеріалів НТУУ «КПІ» висвітлити її діяльність та внесок її викладачів у розвиток історичної науки в Україні та виховання студентської молоді в післявоєнний період.

This article is one of the first attempts to return to the origins of Chair, to examine on the basis of NTUU "KPI"s archival materials its activities and its teacher's contribution to the development of historical science in Ukraine and education of student youth during post-war period.

Історії взагалі та історії України, зокрема, належить особлива роль в гуманізації діяльності людини, в формуванні громадянської позиції молодого покоління, що передбачає його активну участь в усіх економічних, політичних та соціальних перетвореннях в державі. Адже громадянська активність українців, молоді в розбудові Української незалежної держави можлива лише при глибокому знанні ними своїх історичних коренів, свого минулого.

Вивчення історії, і зокрема історії України, виховує у молодого покоління національні почуття, національну свідомість, що сприяють його ідентифікації зі своїм народом.

Велику роль відіграє курс історії України в вихованні у молодих громадян патріотичних почуттів, політичної культури, а також у вирішенні проблеми формування у молоді нових духовних орієнтацій, заснованих на демократичних принципах.

Всі ці і багато інших найважливіших завдань виховання нашої студентської молоді історією успішно вирішує на протязі багатьох десятиріч разом з іншими гуманітарними кафедрами, кафедра історії НТУУ «КПІ» та її викладачі.

Кафедра історії НТУУ «КПІ» має своє цікаве славетне та багаторічне минуле. В 30 –ті роки ХХ ст. вона існувала як складова частина загальноінститутської кафедри, до якої входила також і кафедра філософії. Попередній період історії кафедри в документах не згадується.

В передвоєнному 1939 р. завідуючим кафедрою був відомий вчений того часу І.Г. Гомберг. На жаль відомостей про нього не збереглося.

В складі кафедри тоді були три викладачі, що закінчили Інститут Червоної Професури, один – закінчив його аспірантуру, троє – два курси

Інституту Червоної Професури, один аспірант і три викладачі, що мали спеціальну вищу освіту. Серед них – Ковальов Г.К., Уваров В.Д., Бондаровська Е.М. та інші.

З початком Великої Вітчизняної війни в липні 1941 року за рішенням уряду лабораторії інституту, найцінніше обладнання було евакуйоване до Ташкента, де наш інститут влився до складу Середньоазіатського індустріального інституту.

Тоді залишили Київ 46 професорів і доцентів, 36 викладачів та аспірантів, 19 співробітників і понад 500 студентів. Так, викладач Уваров В.Д. був призваний в армію в перші дні війни. Частина викладачів та студентів були направлені у вищі навчальні заклади, на оборонні підприємства східних регіонів країни. Серед них – викладач нашої кафедри – **Бондаровська Естер Мойсейвна**.

Бондаровська Е.М. – один з найстаріших ветеранів кафедри, нещодавно їй виповнилося 100 років, 1907 р.н., кандидат історичних наук, старший викладач кафедри з 1940 по 1966 рік.

Після закінчення в 1937 році історичного факультету Київського Педагогічного Університету ім. Горького Естер Мойсейвна почала свою трудову діяльність вчителькою, два роки працювала викладачем середньої школи в м. Пирятин Полтавської області, а з 1929 року – Київської середньої школи № 46.

З 1930 по 1935 р. вона за мобілізацією працювала в Донбасі на шахті ім. Паризької Комуни та в м. Алчевську викладачем історії фабрично-заводської школи, рабфака, а також на посаді зав. педагогічною частиною школи та директором школи. Під час роботи на шахті ім. Паризької Комуни була обрана депутатом селищної ради, головою місцевого комітету.

Після повернення до Києва в 1935-1940 рр. навчання в Педінституті суміщала з працею директора середньої школи № 65 та 158.

З вересня 1940 р. до початку Великої Вітчизняної Війни працювала викладачем в Київському Індустріальному Інституті (таку назву в той час мав КІІ) на нашій кафедрі.

З 1941 по 1944 р. Бондаровська Е.М. була в евакуації в м. Кустанай Казахської РСР, де працювала на посаді директора середньої школи.

В квітні 1944 р. після повернення в Київ була направлена на роботу до Київського Політехнічного інституту на посаду старшого викладача кафедри, де працювала до 1966 р.

В 1951 р. Бондаровській Е.М. присуджено науковий ступінь кандидата історичних наук.

Сфера наукових інтересів Бондаровської Е.М. – історія Київського політехнічного інституту, революційний демократизм М.П. Огарьова та ін.

За трудовий подвиг під час війни Бондаровська Е.М. в 1945 р. наказом Президії Верховної Ради СРСР нагороджена медаллю «За доблесну працю в Великій Вітчизняній Війні Радянського Союзу».

В 1943 році інститут було закрито окупаційною владою. Частина його обладнання було передано до міських служб. Професори та викладачі, що залишились в Києві, в силу обставин перебували в складному становищі, відчуваючи матеріальні труднощі і моральне гноблення.

В 1944 р. після визволення України від німецьких загарбників Київський політехнічний інститут відновив свою роботу. В липні 1944 р. інститут повернув назву КІІ. Назву Київський індустріальний інститут він отримав в 1934 р. і в процесі реорганізації носив її десять років. В цей час кафедру очолив один з провідних вчених Троїцький Петро Миколайович.

Троїцький Петро Миколайович, кандидат філософських наук, доцент, зав. кафедрою з 1944 по 1952 р., з 1953 по 1960 рр. – доцент кафедри.

Троїцький П.М., 1890 р.н., почав свій творчий шлях за межами України. Після закінчення в 1914 р. історико-філологічного факультету Казанського Університету працював викладачем російської літератури, логіки і психології в чоловічій гімназії м. Козлюдем"янська. У 1918 -1919 рр. – його було обрано зав. позашкільним відділом та шкільним інструктором Козлюдем"янського повіту, а в 1919 – 1920 рр. – зав. школою другого ступеню с. Помати Марійської АРСР.

В 1921 – 1922 рр. Троїцький П.М. працював зав. відділом народної освіти м. Зеленодольська Татарської АРСР.

З 1924 по 1932 рр. Троїцький П.М. – завідував кафедрою соціально-економічних наук Ветеринарного інституту м. Казані. З 1933-1940 р. був призначений зав. кафедрою діалектичного матеріалізму Хіміко-технологічного інституту м. Казані, потім в 1940 р. був направлений в Хабаровський педінститут.

В квітні 1944 р. переведений на Україну в Київський Політехнічний Інститут зав. нашою кафедрою.

Друковані наукові праці Троїцького П.М.: дисертація на тему: "З історії філософської боротьби в 30-40 роки ХІХ ст." та ряд брошур та статей.

Багаторічну плідну діяльність Троїцького П.М. в вищих навчальних закладах було відзначено цілою низкою нагород.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 06.06.1945 року Троїцький П.М. нагороджений медаллю "За доблесну працю в Великій Вітчизняній Війні".

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 09.10.1948 р. – Орденом "Знак Пошани", Орденом Трудового Червоного прапора.

В 50-ті роки, в період післявоєнної відбудови народного господарства, початку Хрущовської "відлиги" кафедра притерпіла великих організаційних змін.

Наказом МВО УРСР в 1958 р. наша кафедра стала самостійною одиницею, від неї було відділено кафедру діалектичного та історичного матеріалізму.

Завідувати кафедрою було призначено відомого історика того часу, державного діяча **Кікалова Григорія Тимофійовича**.

Кікалов Г.Т. – завідував кафедрою з 1952 по 1959 р., 1913 р.н. з 1950 р. – кандидат історичних наук, з 1953 р. – доцент.

До 1939 р. Кікалов Г.Т. навчався в Ніжинському індустріальному технікумі і в Загальноукраїнській школі середнього начскладу ППО.

В 1943 р. відізваний на Україну, працював інструктором, а потім – зав. сектором Управління кадрів.

В період з 1947-1949 рр. обраний зам. голови комітету по справах мистецтва при Раді Міністрів УРСР. З 1949 р. Кікалов Г.Т. - на викладацькій роботі в вищих навчальних закладах.

В 1950 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеню кандидата історичних наук.

Нагороджений медалями "За оборону Москви" (1945р.), "За оборону Кавказу"(1945р.) і "За доблесну працю в Великій Вітчизняній Війні" (1945 р.).

В той час на кафедрі почали свою викладацьку діяльність доценти Кихтєв С.П., Корнієнко Є.А., Олейниченко О.П., Шостак П.В. Це – видатні постаті в нашій історії, які в різний час працювали на високих державних посадах, завідували кафедрами вищих навчальних закладів України, учасники Великої Вітчизняної війни.

Корнієнко Євдокія Антонівна, 1914 р.н., кандидат історичних наук - з 1952 р., доцент - з 1954 р., доцент кафедри з 1954 по 1964 р.

Корнієнко Є.А. в 1934 р. закінчила Дніпропетровський Держуніверситет, історико-економічний факультет та виїхала на роботу на Далекий Схід. В 1934-1937 рр. працювала викладачем історії в середніх школах с. Переяславка, Амурського. З 1937 р. – інспектор Управління Вищої школи Наркомпроса УРСР з суспільних наук в м. Києві.

В 1945 р. Корнієнко Є.А. була затверджена зам. голови Управління по справах вищої школи при Раді Міністрів УРСР.

З 1949 по 1952 р. – навчалася в аспірантурі Академії суспільних наук в м.Москві. В 1952 р. Корнієнко Є.А. захистила дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата історичних наук.

В 1952 р. була відправлена на роботу на Україну та затверджена зав. кафедрою Київського інституту кінематографів.

В 1954 р. Корнієнко Є.А. було присуджено наукове звання доцента.

Корнієнко Є.А. нагороджена:

В 1943 р. Указом Президії Верховної Ради СРСР Орденом «Червоної Зірки» за участь в організації партизанського руху на Україні, в 1948 р. Указом Президії Верховної Ради СРСР орденом «Знак Пошани» в зв'язку з 30-річчям УРСР, медалями «Партизану Вітчизняної війни I ст.», «За перемогу над Німеччиною», «За доблесну працю в Великій Вітчизняній війні».

Почала на кафедрі свій трудовий шлях і стала професійним викладачем **Олейниченко Олександра Павлівна** – 1928 р.н., в 1952 р. закінчила історичний факультет Київського Державного університету ім. Т.Г. Шевченка.

В 1952 р. рекомендована до аспірантури того ж університету, яку закінчила в 1956 р. З 1956 р. працювала асистентом, з 1964 р. – старшим викладачем. З 1965 р. по 1966 р. – доцентом кафедри.

В 1962 р. Олейниченко О.П. було присуджено наукове звання кандидата історичних наук. В 1966 р. – вчене звання доцента.

Наукові праці Олейниченко О.П.: дисертація на вчене звання кандидата історичних наук; 3 навчальних посібника, ряд статей в провідних історичних виданнях.

Шостак Пантелеймон Васильович – 1918 р.н. кандидат історичних наук, доцент кафедри з 1954 по 1967 р., ветеран Великої Вітчизняної Війни.

Шостак П.В. закінчив 1940 р. Ніжинський Державний Педагогічний інститут ім. М.В. Гоголя (український відділ мовно-літературного факультету).

З 1942 по 1946 рр. служив в лавах Радянської Армії в діючих частинах на різних фронтах Вітчизняної війни. Будучи офіцером Радянської Армії виконував ряд відповідальних завдань щодо забезпечення бою.

В 1945 р. нагороджений орденом «Червоної Зірки» за виконання бойових завдань в період Вітчизняної війни.

В 1948 р. за успіхи в педагогічній роботі нагороджений Орденом «Знак Пошани».

В 1952 р. Шостаку П.В. присуджено вчений ступень кандидата історичних наук. В 1953 р. – затверджений в науковому званні доцента.

Шостак П.В. – автор більше 20 наукових праць.

В кінці 50-х років кафедру очолив відомий вчений і педагог того часу - **Черненко Микола Валеріанович** – зав. кафедрою з 1959 по 1977 рік, з 1977 по 1979 рр. – професор кафедри.

Черненко М.В., 1915 р.н., доктор історичних наук з 1963 р., в 1964 р. отримав вчене звання професора.

Черненко М.В. закінчив в 1940 р. історичний факультет Одеського державного педагогічного інституту.

Після закінчення інституту перейшов на наукову і викладацьку роботу до вищих навчальних закладів і на протязі 22 років віддавав свої сили та знання справі підготовки високоосвічених кадрів для народного господарства нашої країни.

Працюючи в Київському державному університеті, він в 1947 р. успішно захистив кандидатську дисертацію. В 1953 р. йому було присвоєно звання доцента.

В 1952 р. Черненко М.В. був затверджений зав. кафедрою Київського інституту легкої промисловості, а в 1959 р. – обраний за конкурсом зав. кафедрою Київського Політехнічного Інституту.

В грудні 1962 р. Черненко М.В. захистив докторську дисертацію.

На основі захисту дисертації Черненко М.В. був затверджений в липні 1963 р. ВАКом в науковому ступені доктора історичних наук. В науковому званні професора затверджений в лютому 1964 р.

На протязі 22-х років роботи в системі вищої школи Черненко М.В. опублікував більше 50 наукових робіт, в тому числі одну монографію, дві книги, і три брошури.

Указом Президії Верховної Ради Союзу СРСР від 20.07.1971 р. за видатні заслуги в галузі розвитку вищої освіти професор, зав. кафедрою Черненко М.В. нагороджений Орденом Трудового Червоного Прапора.

В 60-ті на початку 70-х років колектив поповнився фронтовиками, багаторічна праця яких сприяла розвитку та відродженню кафедри. В цей час на кафедрі почали працювати Буз Л.В., Горбачов О.Я., Завиновський М.Л., Скубій Ф.Г., Слепенький Р.А., Ясницький Г.І., які на протязі всієї війни до останніх днів самовіддано воювали і працювали на Українській землі і за її межами, разом з усією країною прискорювали час визволення України. Бойові нагороди тих, хто повернувся з фронтів, свідчать про вистражданий тяжкий шлях до перемоги.

Майже чверть віку присвятив роботі на кафедрі **Буз Леонід Васильович** – доцент кафедри з 1960 до 1984 р., з 1956 р. – кандидат історичних наук, в 1967р. затверджений в науковому званні доцента, з 1965 р. – зам. зав. кафедрою з наукової роботи, з 1966 р. – член Ради Музею КПІ.

Буз Л.В., 1915 р.н., в 1935 р. закінчив історичний факультет Новомосковського Педагогічного інституту Дніпропетровської обл. Під час навчання в інституті працював за сумісництвом літпрацівником газети «Колгоспним шляхом», а потім викладачем історії та географії в вечірніх навчальних закладах м. Новомосковська.

Після закінчення Педінституту в 1935 р. був направлений на роботу викладачем історії та географії в залізничній десятирічці м. Лозового Харківської області.

В 1936 – 1937 рр. Буз Л.В. був переведений на роботу до педучилища в м.Лебедин Харківської обл., де викладав ті ж самі предмети.

Після проходження військової служби з 1939 по 1940 р. працював викладачем історії в школі тваринництва УРСР в м. Лозове Харківської обл.

В 1940 – 1941 рр. Буз Л.В. завідував відділом газети «Комсомолец Буковини» в м. Чернівці.

Наприкінці 1941 р. за мобілізацією Буз Л.В. був направлений в розпорядження 96-ї гірно-стрілкової дивізії Південно-Західного напрямку, де працював співробітником газети «На страже Родины».

В 1942 р. Буз Л.В. був направлений викладачем до Астраханського воєнно-піхотного училища. Влітку училище було переведене на фронт, і до грудня 1942 р. Леонід Васильович комісаром передового загону воював на Сталінградському фронті.

З грудня 1942 р. до 1945 р. працював на армійських курсах молодих лейтенантів 28-ї армії в м. Бобруйську, Гомелі, Москві. В цей час 28-а армія в складі Сталінградського Південного, IV та III Українських, Білоруського та I Українського фронтів.

В 1944 – 1945 рр. Буз Л.В. в складі Радянської Армії брав участь у визволенні Польщі, Німеччини, Чехословаччини.

Буз Л.В. нагороджений:

В 1944 р. – Орденом «Червоної Зірки», в 1945 р. – медалями «За взяття Кенігсберга», «За взяття Берліна», «За перемогу над Німеччиною в Великій Вітчизняній війні», в 1965 р. – ювілейною медаллю «20 років перемоги в Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр.», в 1968 р. – ювілейною медаллю «50 років Військових Сил СРСР», в 1975 р. – ювілейною медаллю «Тридцять років перемоги в Великій Вітчизняній війні».

В 1949 р. Буз Л.В. закінчив аспірантуру при Київському Державному Університеті.

В 1955 р захистив кандидатську дисертацію.

Під час роботи в системі вищої школи опублікував близько 50 наукових робіт, був співавтором колективної монографії кафедри, видав 7 брошур. більше 30 наукових статей та інших публікацій.

З 1967 р. Буз Л.В. працював над докторською дисертацією, був керівником аспірантів кафедри.

Буз Л.В. цікавився історією нашого Університету. Він опублікував ряд статей про участь студентів та викладачів КПІ в революційному русі під назвою «Славетні сторінки історії КПІ» в виданнях нашого інституту.

30 років життя присвятив роботі на кафедрі **Горбачов Олександр Якович**, який розпочав свою викладацьку діяльність на кафедрі в 1960 р. асистентом, потім працював старшим викладачем, а з 1967 по 1990 р. – доцентом. На кафедрі Горбачов О.Я. в 1966 р. став кандидатом наук, а в 1970 р. був затверджений в науковому званні доцента.

В 1981 – 1985 рр. був призначений в.о. зав. кафедрою.

Горбачов О.Я., 1920 р.н. офіцер, капітан, пройшов всю війну від початку до кінця. В 1941 – 1942 рр. служив командиром взводу, старшиною 2-ї Запасної авіабази в м. Єйську Краснодарського краю. В 1942 – 1943 рр. воював на Сталінградському, Південно-Західному, ІУ Українському фронтах командиром взводу, 45 батальйону зв'язку. В 1943 – 1944 рр. був командиром взводу 33-ї та 70-ї гвардійської стрілкової дивізії.

Горбачов О.Я. воював під Сталінградом, визволяв Донбас, Західну Україну. Брав участь у розгромі угруповання Монштейна при Котельніково, у визволенні річки Дон, у визволенні Криму, у визволенні і штурмі м. Тернополя.

По закінченні війни в 1945-1946 рр. був командиром взводу 55 окремого батальйону в м. Києві.

Нагороджений орденом «Вітчизняної війни I ст.», медалями «За бойові заслуги», «За перемогу над Німеччиною в Великій Вітчизняній Війні», «60 років Збройних сил СРСР», «1500 років Києва».

Нагороджений також значком "За відмінні успіхи в роботі" Міністерства Вищої і Середньої спеціальної освіти СРСР, ЦК Профспілки працівників вищої школи та значком "Переможець соціалістичного змагання» в 1976 році.

В 1950 р. Горбачов О.Я закінчив Київський учительський інститут, а в 1953 р. – Київський Державний Педагогічний інститут ім. О.М.Горького за спеціальністю історія.

З 1951 по 1961 р. обирався депутатом Ленінської районної Ради депутатів трудящих в м. Києві.

В 1962 – 1965 р. навчався в аспірантурі в Київському Державному університеті ім. Т.Г.Шевченка.

Горбачов О.Я. – автор більш 30 наукових праць. Серед них розділ монографії, 5 брошур та ряд статей в наукових збірниках.

Більше 30 років працював на кафедрі ще один ветеран Великої Вітчизняної війни – доцент *Завиновський Михайло Лукич*. Завиновський М.Л. 1916 р.н., офіцер, від початку до завершення війни був авіамеханіком і бортмеханіком, брав участь в обороні і визволенні України та Сталінграда.

Завиновський М.Л. був учасником визволення Криму, Сандомирської та Познанської операції.

Нагороджений Орденом «Червоної Зірки», медалями "За бойові заслуги", "За оборону Сталінграда", "За оборону Києва", "За перемогу над Німеччиною", "40 років Радянської Армії", "50 років Радянської Армії", "За доблесну працю".

Скубій Федор Герасимович – доцент кафедри з 1964 до 1991 рр., кандидат історичних наук з 1953 р., в 1969 р. отримав вчене звання доцента.

Скубій Ф.Г., 1921 р.н., в 1938 р. після закінчення середньої школи поступив на історичний факультет Донецького Державного Педагогічного інституту, але завершити навчання не вдалося.

З серпня 1941 до листопада 1945 рр. Скубій Ф.Г. капітаном служив в Радянській Армії, брав участь в Великій Вітчизняній війні. Розпочав він війну рядовим бійцем в оборонних боях на Північному Кавказі, а закінчив радистом військової розвідки.

В 1941-42 рр. Скубій Ф.Г. служив солдатом 150-ї стрілкової дивізії в м. Донецьку на Південному фронті. В 1942 р. – сержантом-радистом 38-ї запасної стрілкової дивізії в Закавказькому воєнному окрузі. В 1942 – 1943 рр. Скубій Ф.Г. був призначений начальником радіостанції 16-ї окремої морської бригади на Північно – Кавказькому фронті. В 1943-1945 рр. був переведений на III Українській фронт, начальником радіостанції 646-ї окремої роти зв'язку 30-ї стрілкової дивізії (Північна група військ).

Скубій Ф.Г. брав участь у визволенні Донбасу, Кавказу, в Білгородській операції, в визволенні Києва та України, Польщі, Чехословаччини.

Серед його бойових нагород – орден Слави III ступеня, орден "Червоної Зірки", медалі – "За відвагу" (2), "За оборону Кавказу", "За перемогу над Німеччиною", "40 років Радянської армії", "50 років Радянської Армії", "1500 років Києва".

Після демобілізації Скубій Ф.Г. продовжив навчання і в 1947 р. закінчив Донецький Державний Університет .

Майже 20 років працював на викладацькій роботі в вищих навчальних закладах України, а з 1964 р. – ще майже 30 років – доцентом нашої кафедри

Вагомий внесок в розвиток кафедри робив на протязі 30-ти років **Слепенький Роман Акимович** асистент кафедри з 1961 по 2001 р., з 1970р. – кандидат історичних наук.

Слепенький Р.А., 1918 н.р., в 1935 р. закінчив Луганський педагогічний технікум. За направленням з 1935 по 1938 рр. працював вчителем молодших класів та викладачем історії старших класів Лугансько-столичної середньої школи Донецької області.

З 1938 по 1941 р. вчився у Ворошиловградському Державному Педінституті ім. Т.Г. Шевченка на історичному факультеті.

Після завершення III курсу інституту в липні 1941 р. за мобілізацію вступив до лав Радянської армії і був направлений до Харківського військово-медичного училища, яке закінчив у 1942 р.

З жовтня 1942 р. до завершення війни Слепенький Р.А. служив в полку діючої Радянської армії на посаді начальника аптеки 11-го стрілкового полку 340-ї піхотної дивізії.

Приймав участь в боях на Воронезькому, I та IV Українському фронтах. З Лютежського плацдарму визволяв Київ. В районі Дублінського перевалу в Карпатах в січні 1945 р. був тяжко поранений. Три місяці лежав у шпиталі у Ворзелі під Києвом. Після одужання повернувся до своєї частини з якою завершив війну в Чехословаччині. Разом з частинами діючої Радянської Армії Слепенький Р.А. в 1944-1945 рр. брав участь у визволенні Польщі, Чехословаччини.

Після демобілізації повернувся на навчання у Ворошиловградський педінститут, який закінчив в 1946 р.

З 1946 до 1949 р. Слепенький Р.А. працював асистентом того ж інституту.

В 1949 р. наказом Міністра освіти УРСР був переведений на посаду інспектора шкіл Міністерства освіти УРСР, де працював до 1951 р.

З 1951 по 1961 р., Слепенький працював начальником, старшим науковим співробітником Центрального державного архіву кіно-фото-фонодокументів УРСР в м. Києва.

Нагороджений Орденом "Червоної Зірки", медалями "За перемогу над Німеччиною", "20 років перемоги над Німеччиною", "30 років перемоги над Німеччиною".

Ясницький Герман Іванович, доцент кафедри з 1962 по 1967 р., учасник Великої Вітчизняної Війни, нагороджений чотирма медалями.

Ясницький Г.І., 1913 р.н., рядовим солдатом приймав участь в боях на підступах до Києва. На фронті був секретарем комсомольської

організації роти. З 1941-1943 р. – зам. командира батальйону 24-ї саперної бригади. Воював в складі військ Південного фронту та Північної групи Закавказького фронту. Приймав участь в боях під Орджонікідзе, Моздоком, в Донбасі, де отримав важке поранення та контузію.

В 1944 р. Указом Президії Верховної Ради СРСР нагороджений медаллю "За оборону Кавказу", в 1945 р – медаллю "За перемогу над Німеччиною", медаллю "За доблесну працю", в 1961 р – медаллю "За оборону Києва".

60-ті – початок 70-х років ознаменувалися значними змінами в житті як інституту так і кафедри.

В 1972 р. КПІ отримав статус наукового закладу I категорії. Володіючи значним науковим потенціалом, інститут перетворився на великий науковий центр розвитку науки і техніки. В цьому була велика заслуга і кафедри.

В інституті використовувались різні форми залучення студентів до наукової роботи – студентські НТТ, гуртки, семінари, олімпіади та ін. Створення технізованих аудиторій було однією з характерних рис розвитку інституту. Поширювалось використання ЕОМ.

В навчальному процесі виділився навчально – виховний напрямок, де провідна роль належала викладачам кафедри.

В 1973 р. був створений факультет громадських професій (ФГП), існувала школа молодих лекторів (ШМЛ), керівництво якими здійснювали викладачі – історики.

В цей час членами колективу кафедри стали доценти Білоусов Л.В., Волох П.І., Горишня Л.Л., Демидюк В.І., Журавльов М.С., Мелехов М.І., Лановенко А.М., Пономаренко П.М., Пугач В.Т., Рибалко В.С., Франко Г.П. та ін.

Викладачем та аспірантом розпочали свою діяльність на кафедрі, стали кандидатами наук Пода Н.В. та Турченко В.П.

Пода Ніна Василівна – викладач кафедри з 1969 по 1972 р., в 1971 р. здобула наукове звання кандидата історичних наук, автор більше 30 наукових праць.

Турченко Володимир Павлович з 1963 по 1966 р. – аспірант, з 1966 – 1972 рр. асистент, з 1972 р. – старший викладач, доцент кафедри, з 1970 р. – кандидат історичних наук, в 1970 р. нагороджений медаллю «За доблесну працю»

Почала роботу на кафедрі асистентом і стала доцентом, кандидатом історичних наук **Франко Галина Петрівна**.

Франко Г.П. – асистент кафедри з 1968 р., старший викладач з 1972 р., доцент з 1974 до 1991 р., з 1968 р. – кандидат історичних наук, в 1976 р. здобула наукове звання доцента.

Франко Г.П., 1932 р.н., в 1960 р. закінчила історичний факультет заочного відділення Московського Державного Університету ім. М.В. Ломоносова. З листопада 1964 до травня 1968 р. навчалась в аспірантурі того ж Університету.

В 1968 р. захистила кандидатську дисертацію.

Після закінчення аспірантури та захисту дисертації була направлена Міністерством Вищої і Середньої спеціальної освіти УРСР на роботу до Київського Політехнічного інституту.

Під час роботи на кафедрі проявила себе кваліфікованим, працездатним та ініціативним викладачем з відчуттям великої відповідальності. Викладала лекційний курс студентам-іноземцям.

Приймала активну участь в житті інституту, кафедри, систематично проводила виховну роботу серед студентів – читала лекції, проводила співбесіди, наукові конференції, диспути.

В 1972 р. за вміле керівництво роботи студентів по підготовці і написанню конкурсних студентських робіт Франко Г.П. керівництвом КПІ було оголошено подяку.

Франко Г.П. працювала зав. відділом інститутської багатотиражної газети «За радянського інженера». Є автором більше 30 наукових публікацій.

Наприкінці 70-х років завідувати кафедрою було призначено **Волошину Марію Тимофіївну**, а з 1979 р. – Маланчука Валентина Єфімовича.

Волошина М.Т., в.о. зав. кафедрою з 1977 – 1979 р., 1929 р.н. з 1973 р. – кандидат історичних наук, з 1977 – доцент. Працювала на кафедрі з 1976 по 1990 рік.

Указом Президії Верховної Ради СРСР в 1982 р. Волошина М.Т. нагороджена Орденом "Знак Пошани".

Маланчук Валентин Єфімович – зав. кафедрою з 1979 по 1984 рік. Маланчук В.Є., 1928 р.н., з 1964 р. – доктор історичних наук, з 1968 р. отримав звання професора, автор більше 150 наукових публікацій.

В цей час колектив кафедри активно проводив навчально-методичну, наукову, організаційну, виховну роботу з студентами нашого інституту.

В навчально-методичній роботі особлива увага приділялась вдосконаленню лекцій, що читались на потоках, виданні навчально-методичної літератури.

Працювала методична секція, на засіданнях якої дискутувалися найважливіші проблеми курсу, були організовані методологічні семінари. Також було створено редакційно-видавничу групу, яка забезпечувала видання лекцій та навчально-методичних посібників, підготовлених викладачами кафедри.

Значну допомогу студентам надавав учбово-методичний кабінет кафедри, у фондах якого зберігалась величезна кількість історичної літератури.

Викладачі кафедри постійно підвищували свою кваліфікацію, проходили стажування в провідних університетах та наукових центрах України, виступали з доповідями на науково-практичних та методичних конференціях міжнародного, республіканського та університетського рівня.

У виховній роботі зі студентами наголос робився на загальнолюдські цінності, на питання моралі та етики. Кафедра проводила диспути, круглі столи, вечори питань та відповідей, співбесіди на актуальні теми дня, зустрічі з ветеранами Великої Вітчизняної війни, екскурсії до музею КПІ, історії Києва, Києво-Печерської Лаври.

Викладачі кафедри працювали кураторами студентських груп, були наставниками студентської молоді вчили її бути в курсі всіх суспільно-політичних подій в країні, залучали студентів до участі в громадському житті інституту та діяльності в органах студентського самоуправління.

Особлива увага приділялась роботі з іноземними студентами, їм надавалась допомога в вивченні мови (російської або української), виділявся додатковий час для консультацій, індивідуальної роботи, проводилися співбесіди з актуальних проблем курсу.

Велика робота проводилась викладачами кафедри з студентами у гуртожитках (контроль за станом справ в гуртожитку, виховна робота – бесіди, чергування кураторів в період свят та під час сесій).

Колектив кафедри здійснював плідну науково-дослідну роботу. Проводилися фундаментальні наукові дослідження, розроблялись кафедральні колективні та індивідуальні монографії. Видавалися підручники, викладачі виступали з науковими статтями в міжнародних, республіканських, вузівських збірниках. На кафедрі навчалися аспіранти, які потім захистили кандидатські дисертації, здійснювалося наукове керівництво аспірантами.

Кафедра підтримувала наукові зв'язки з провідними установами АН України, Інститутом історії, Київським держуніверситетом ім. Т.Г.Шевченка, Львівським політехнічним, Тернопільським державним технічним університетом та ін.

Викладачі – історики здійснювали наукове керівництво підготовкою студентами тез і доповідей на міжнародні науково-практичні конференції, які проводились кафедрою щороку.

Під керівництвом викладачів кафедри студенти брали участь в Республіканських конкурсах та олімпіадах.

Отже, в тяжкий період перебудови економіки, кризових явищ в усіх сферах, відчуваючи значні недоліки фінансування навчальної і наукової роботи, колектив кафедри докладав всіх зусиль і робив свій вагомий внесок для того, щоб Київський політехнічний інститут продовжував шлях до свого визнання передовим вузом Європи.

І багато в чому це йому вдалося.

1. Киевский индустриальный институт: Сборник к 40-летию института. К., 1939.

2. Київський Політехнічний Інститут: нарис історії / Беляков Г.Ф., Василенко Є.С., Волков М.Ф., та ін. – К.: Наукова думка, 1995.

3. Матеріали архіву НТУУ «КПІ».